

Anna Fit

Biblioteka Publiczna w Dzielnicy Wola m.st. Warszawy
anna.fit@bpwola.waw.pl

Biblioteka na Woli: książką w koronawirusa

Streszczenie: Zamknięcie instytucji kultury związane z pandemią koronawirusa spowodowało, że biblioteki musiały zupełnie przemodelować swoje działanie i znaleźć nowe drogi dotarcia do czytelników. Okazało się, że kreatywność bibliotekarzy nie zamyka się w działaniach offline, ale daje ogromne pole możliwości do podejmowania nowych inicjatyw w sieci. Wiele praktyk wypracowanych podczas zamknięcia placówek pokazało, że nawet w tak trudnych warunkach praca z książką jest możliwa, a akcja #niezostawiamczytelnika pomaga przetrwać okres izolacji wszystkim stęsknionym za literaturą i bibliotekami.

Słowa kluczowe: biblioteki publiczne, praca zdalna, działania w sieci, biblioteka na Woli, bibliotekarze, pandemia, COVID-19

Rys. Grafika ilustrująca niniejszy tekst
Źródło: oprac. Katarzyna Soporek

Ogłoszone przez rząd 11 marca 2020 r. zamknięcie instytucji kultury ze względu na zagrożenie koronawirusem spowodowało konieczność zmiany stylu działalności wielu miejsc takich jak Biblioteka Publiczna w Dzielnicy Wola m.st. Warszawy. Dotychczasowe funkcjonowanie oparte przede wszystkim na stacjonarnym kontakcie z czytelnikami zostało na dwa miesiące zupełnie przeorganizowane, a większość aktywności została przeniesiona do internetu. To sytuacja, której nie dało się w żaden sposób przewidzieć ani na nią przygotować, a zebrane w ciągu narodowej kwarantanny doświadczenia z pewnością będą ważnym elementem budowania oferty i modelu działania biblioteki w przyszłości.

Biblioteka Publiczna w Dzielnicy Wola m.st. Warszawy to dziewiętnaście placówek przeznaczonych dla dzieci, młodzieży i dorosłych, zlokalizowanych w różnych punktach dzielnicy. Jednym z głównych zadań biblioteki w czasie izolacji było to, aby czytelnicy, którzy zazwyczaj mocno związani są ze swoimi ulubionymi filiami nie poczuli się opuszczeni w tym trudnym dla wszystkich czasie i aby nie zabrakło im nie tylko materiałów związanych z literaturą, ale także kontaktu z zaprzyjaźnionymi pracownikami wolskich bibliotek. Oznaczało to, że trzeba mocno zastanowić się nad nowymi formami animacji oraz komunikacji i odnaleźć drogi dotarcia do czytelników.

Wolska biblioteka funkcjonowała przez cały czas zamknięcia stacjonarnych filii, dokonując zakupów i opracowania nowości książkowych, jak i organizowania dla czytelników atrakcji związanych z literaturą. I o ile codzienność związana z obecnością biblioteki w social mediach oraz na portalach internetowych od dawna nie jest niczym nowym, o tyle przeniesienie całej działalności do sieci w czasie, kiedy wszyscy pozostają w domach, stało się sporym wyzwaniem. Szybko okazało się, że również wyzwaniem pobudzającym kreatywność i dodającym odwagi do poszukiwania nowych narzędzi oraz obszarów do działalności związanej z promowaniem literatury.

Na [stronie internetowej biblioteki](#) powstała specjalna baza związanych z literaturą materiałów dostępnych bezpłatnie w sieci. Codziennie dodawane były do niej linki do portali, stron czy blogów z podcastami, materiałami edukacyjnymi, archiwami online i rozmowami z autorami książek. Z kolei na bibliotecznych kanałach w mediach społecznościowych organizowane były różne akcje, quizy, konkursy i zabawy dla czytelników. A w facebookowym albumie *Co czytają bibliotekarze* można było podejrzeć pracowników biblioteki podczas lektury książek i zainspirować się do sięgnięcia po wybierane przez nich publikacje.

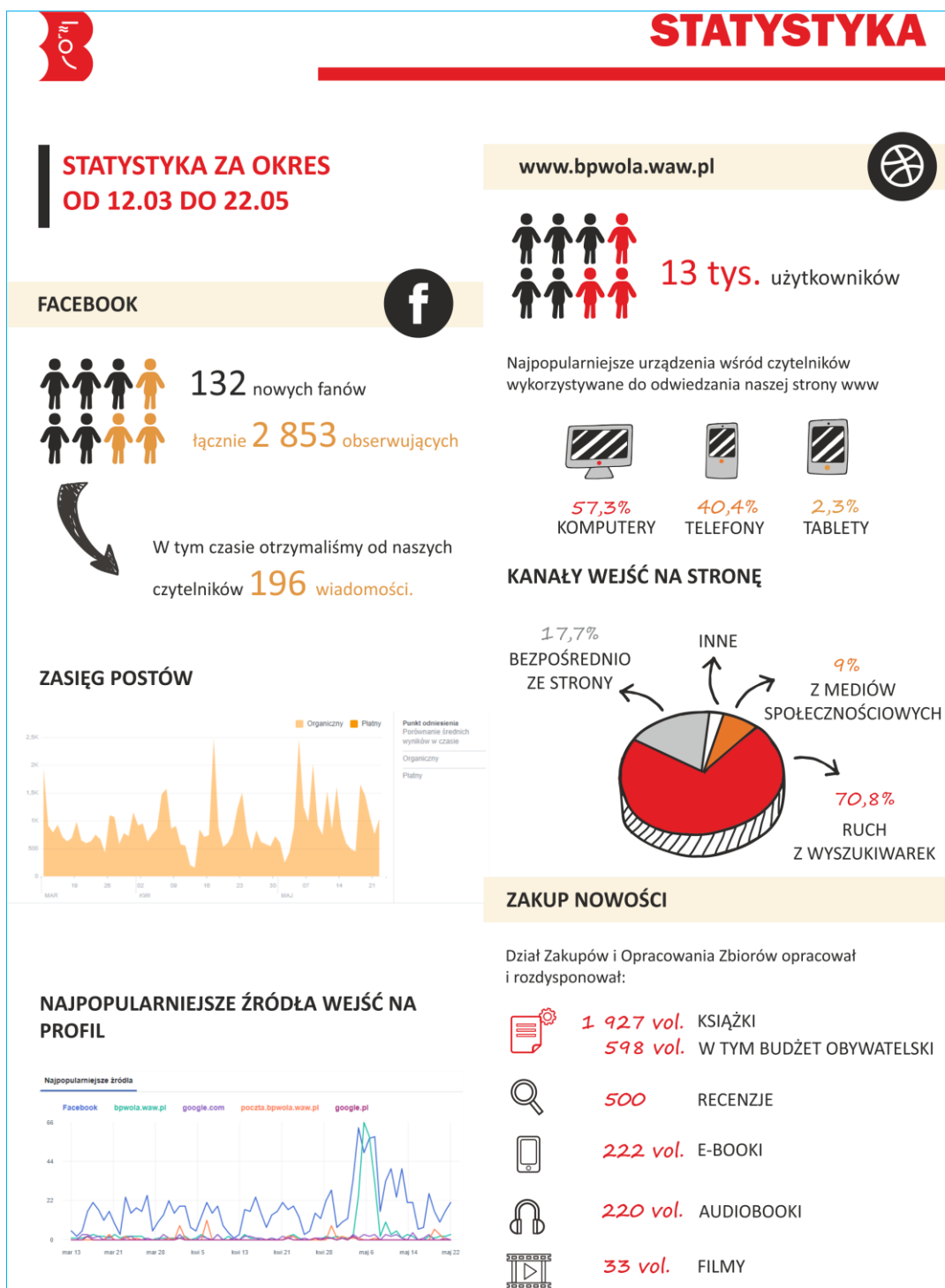
Wolskie filie bardzo szybko dostosowały się do nowych warunków i przeniósły swoje aktywności animacyjne do sieci. Wypożyczalnia Poliglotka oferująca literaturę w językach obcych zorganizowała lekcje oraz konwersacje językowe za pośrednictwem komunikatora internetowego, Punkt Cyfrowego Wsparcia Seniora w Wypożyczalni nr 80 zaoferował konsultacje telefoniczne, a wielu bibliotekarzy pracujących w dziecięcych filiach zaczęło czytać dzieciom fragmenty książek i zamieszczać wideo tutoriale z pracami plastycznymi.

Okazało się również, że można przenieść do świata online spotkania dyskusyjnych klubów książki, escape roomy, a nawet Klub Podróżnika. Biblioteczne podróże obejmowały zarówno wycieczki po całym świecie oparte na wspomnieniach i materiałach zgromadzonych przez bibliotekarzy, jak i wyprawy po bliższej okolicy. Pracownicy działającej w Czytelni Naukowej Biblioteki na Woli, zajmujący się cyfrowym archiwum Wolskich Regionaliów, zaoferowali sympatykom poznawania historii cykl wirtualnych spacerów po Woli, w ramach którego publikowane były archiwalne zdjęcia dokumentujące przemiany dzielnicy na przestrzeni lat i całych dziesięcioleci.

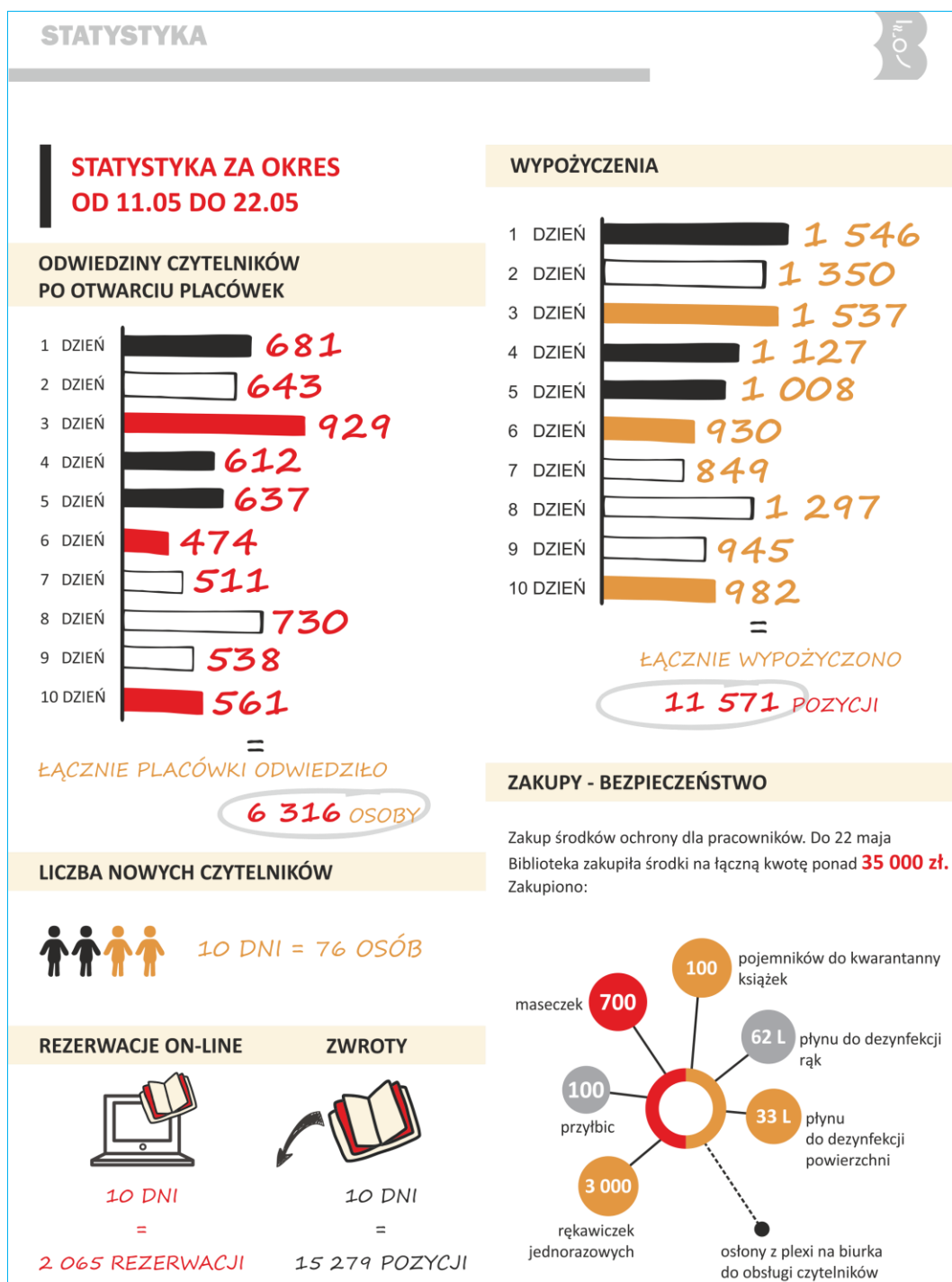
W ciągu dwóch miesięcy w mediach społecznościowych powstało mnóstwo mniejszych i większych bibliotecznych inicjatyw opatrzonych hashtagem *#zostawńwdomuzliteraturą*. Młodszy czytelnicy chętnie dzielili się swoimi czytelniczymi inspiracjami, brali udział w zabawach, udostępniali zdjęcia dokumentujące czytanie i korzystali z proponowanych przez bibliotekę cyfrowych źródeł literatury – z serwisów Wolne Lektury, Ibuk Libra czy Legimi. Z kolei starsi czytelnicy Biblioteki na Woli bardzo cenili sobie rozmowy telefoniczne z bibliotekarzami, które słusznie traktowali jako rodzaj wsparcia w trudnym czasie.

Podczas narodowej izolacji pracownicy wolskiej biblioteki przygotowali dla swoich czytelników także kampanię informacyjną poświęconą szkodliwości fake newsów i wskazującą metody skutecznego radzenia sobie z nimi. Opublikowane na stronie internetowej i w mediach społecznościowych posty oraz infografiki stały się przyczynkiem do dyskusji o roli informacji we współczesnym świecie. Efektem podjętych przez bibliotekarzy działań edukacyjnych i animacyjnych oraz rozwijania różnych form komunikacji było wzmocnienie więzi pomiędzy czytelnikami a pracownikami wolskiej instytucji, co z pewnością zaowocuje w przyszłości.

Na ponowne otwarcie bibliotek czekali nie tylko stęsknieni czytelnicy, ale także bibliotekarze. Wiadomości wysyłane za pomocą komunikatorów, telefony i maile oraz statystyki odwiedzin, aktywności w mediach społecznościowych i innych działań bibliotecznych (rys. 2 i 3) udowodniły, jak ważną społecznie misję pełnią wypożyczalnie – nie tylko ze względu na ofertę stricte związaną z udostępnianiem literatury, ale także na kontakt z odwiedzającymi, walor integracyjny, lokalny oraz edukacyjny. Niepewny i niełatwy czas udowodnił, że bibliotekarze potrafią odnaleźć się w nowych sytuacjach, odkrywać swoje nieznane dotąd talenty i dzielić się nimi z tymi, dla których istnieje biblioteka. Po takim bezprecedensowym wydarzeniu jak niespodziewana izolacja wiemy, że jesteśmy w stanie sprostać wszelkim trudnościom i że mamy czytelników, na których wsparcie i obecność możemy liczyć.

Rys. 2. Dane liczbowe dotyczące działań Biblioteki Publicznej w Dzielnicy Wola m.st. Warszawy w czasie zamknięcia placówek
 Źródło: oprac. Katarzyna Soporek.

Rys. 3. Statystyki odwiedzin i wypożyczeń w Bibliotece Publicznej w Dzielnicy Wola m.st. Warszawy po ponownym otwarciu części placówek
 Źródło: oprac. Katarzyna Soporek